

Sygn. akt I A Ca 168/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SA Elżbieta Bieńkowska (spr.)
Protokolant	:	Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2011 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - P. S. O. w O.**

o zapłatę

na skutek apelacji **powoda**

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 18 stycznia 2011 r. sygn. akt I C 114/10

I. oddala apelację;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa 2.700 tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję;

III. nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Suwałkach na rzecz adwokat M. S. kwotę 3.321 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w instancji odwoławczej.

UZASADNIENIE

Powód S. K. wnosił o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa - P. S. O. w O. kwoty 100.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną wskutek uniemożliwienia leczenia stóp cukrzycowych w warunkach wolnościowych oraz przeludnienia w celach zakładu karnego.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Suwałkach oddalił powództwo. Rozstrzygnięcie to Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ocenie prawnej:

W latach 1990-1991 powód przebywał w Stanach Zjednoczonych, gdzie poddał się operacji żyłaków obu kończyn dolnych. W 1996 r. zachorował na cukrzycę, którą leczył pod kontrolą poradni cukrzycowej. W dniu 3 grudnia 2007 r. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie (sygn. akt II K 263/05) na karę 5 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności za czyn określony w art. 286 § 1 k.k. i inne. Postępowanie karne trwało około 10 lat i w tym czasie był stosowany wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Powód odbywał karę pozbawienia wolności w zakładach karnych w O., B., B. i w I.. W trakcie odbywania kary był systematycznie poddawany badaniom lekarskim, w czasie których stwierdzono u niego cukrzycę, stopę cukrzycową, hiperlipidemię, nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwienną serca, stan po przebytym zawale mięśnia sercowego, przewlekłą niewydolność serca, retinopatię cukrzycową, polineuropatię cukrzycową, stan po strumektomii, niedoczynność tarczycy, przewlekłą niewydolność żylną, stan po zapaleniu żył, stan po operacji żyłaków podudzi, łagodny rozrost prostaty, przebytą boreliozę. W opinii lekarzy specjalistów dolegliwości te nie stanowiły przeciwwskazania do odbywania kary pozbawienia wolności i powód mógł być leczony w warunkach zakładu karnego. W okresie od stycznia do marca 2009 r. powód przebywał w (...) Szpitalu (...) w C., gdzie podjęto leczenie owrzodzenia w zespole stopy cukrzycowej. Kontynuował leczenie w specjalistycznych ośrodkach w A., O. i B., w których zalecano dalsze leczenie zachowawcze. W lutym 2010 r. w Zakładzie Karnym w B. powód został poddany leczeniu zachowawczemu i skonsultowano go ze specjalistą z zakresu ortopedii. Z dokumentacji medycznej wynikało, że powód może być leczony w warunkach zakładu karnego.

W dniu 19 sierpnia 2010 r. kierownik Zakładu Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w O. po konsultacji powoda ze specjalistą z zakresu chirurgii zalecił udzielenie powodowi przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym z uwagi na poważne niebezpieczeństwo dla jego zdrowia, ze wskazaniem, że nie może być leczony w warunkach zakładu karnego. We wrześniu 2010 r. udzielono powodowi przerwy w odbywaniu kary do marca 2011 r. W okresie od 22 października 2010 r. do 12 listopada 2010 r. powód przebywał w (...) Szpitalu (...) w O., w którym poddał się operacji stopy cukrzycowej, zaś w okresie od 16 listopada 2010 r. do 7 grudnia 2010 r. przebywał na leczeniu uzdrowiskowym w K..

Oceniając tak ustalony stan faktyczny Sąd powołał treść art. 417 § 1 k.c., zgodnie z którym za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Wskazał, że warunkiem koniecznym do wystąpienia z żądaniem odszkodowania - poza udowodnieniem przesłanki bezprawności działania lub zaniechania takiego działania oraz szkody - jest wykazanie istnienia związku przyczynowo - skutkowego między bezprawnością działania lub zaniechaniem działania a szkodą. Wskazał także, że podstawą odpowiedzialności z art. 24 § 1 k.c. jest bezprawność działania.

W ocenie Sądu powód - na którym zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi swoje roszczenie - nie wykazał wymaganych wyżej przesłanek.

Sąd wskazał, że osadzenie powoda w zakładach karnych było zgodne z prawem, gdyż odbywał on karę pozbawienia wolności na podstawie prawomocnego wyroku skazującego. Nie było też działaniem bezprawnym - według Sądu - osadzenie powoda w przeludnionych celach, gdyż w wypadku, gdy liczba osadzonych w zakładach karnych lub aresztach przekroczy w skali kraju ogólną pojemność tych zakładów, dopuszczalne jest osadzenie skazanego w celi, w której powierzchnia na jedną osobę wynosi mniej niż 3 m² (art. 110 k.k.w., rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. oraz z dnia 19 kwietnia 2006 r., Dz. U. nr 65, poz. 459). Dalej Sąd wywiódł, że samo przebywanie w celi, gdzie na więźnia przypada mniej niż 3 m² powierzchni nie jest wystarczające do stwierdzenia, że doszło do naruszenia dóbr osobistych. Naruszenie tej normy jest ważną okolicznością, ale dopiero, gdy występuje kumulatywnie w związku z innymi okolicznościami (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2010 r., sygn. akt I CSK 553/09). Sąd wskazał, że także w europejskiej przestrzeni prawnej nie

funkcjonuje pojęcie standardów europejskich w zakresie wykonywania kary pozbawienia wolności, a zwłaszcza brak jest ścisłego i wiążącego określenia norm powierzchni mających przypadać na osadzonego. Każdy kraj w swoich przepisach prawnych określa m.in. warunki odbywania kary, normy powierzchni, wyżywienia itp. Unia Europejska nie narzuca państwom członkowskim ujednoczenia normy powierzchni celi przypadającej na skazanego. Europejski komitet przeciwdziałania torturom oraz niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu jedynie zaleca, a nie narzuca podejmowanie określonych kroków dotyczących funkcjonowania jednostek penitencjarnych. Trybunał Praw Człowieka w S. nie wskazał konkretnej normy powierzchni aresztowej, czy więziennej, której przekroczenie oznaczałoby automatycznie naruszenie art. 3 Europejskiej konwencji praw człowieka i podstawowych wolności. Przeciwnie, z jego orzecznictwa wynika, że powierzchnia celi przysługująca osadzonemu nie jest samoistną i wystarczającą przesłanką oceny, czy doszło do naruszenia praw zagwarantowanych w Konwencji (orzeczenie z 6 marca 2001 L. D. przeciwko Grecji).

W świetle tych rozważań Sąd przyjął, że samo osadzenie w warunkach zakładu karnego lub tymczasowe aresztowanie nie jest wystarczającą podstawą do uwzględnienia żądania o zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania tytułem kompensaty za ewentualne naruszenie dóbr osobistych, gdyż w sposób nieunikniony te dolegliwości są wpisane w odbywanie kary pozbawienia wolności. Podkreślenia wymaga, że stan przeludnienia nie wynikał z celowego i nacechowanego złą wolą działania jakiegokolwiek podmiotu odpowiedzialnego za warunki odbywania kary. Powód w czasie odbywania kary pozbawienia wolności miał zapewnione godne warunki odbywania kary pozbawienia wolności. Cele mieszkalne, w których przebywał, były wyposażone w odpowiedni sprzęt kwaterekowy oraz urządzenia sanitarne zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r., nr 186, poz. 1820) z zapewnieniem powodowi osobnego miejsca do spania i odpowiednich warunków do utrzymania higieny, dostatecznego dopływu powietrza i odpowiedniej do pory roku temperatury oraz oświetlenia. Powód miał także zapewnioną bezpłatną opiekę medyczną adekwatną do dolegliwości, jakie zgłaszał, mógł także utrzymywać kontakt z najbliższymi przez widzenia, korespondencję i rozmowy telefoniczne.

W ocenie Sądu powód nie wykazał, że przez działanie pozwanego doszło do pogorszenia jego stanu zdrowia. Zgłaszał dolegliwości związane z przewlekłym stanem stopy cukrzycowej, jednak za taki stan rzeczy pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Powód był pod stałą opieką medyczną, stosowano odpowiednie leczenie, był konsultowany ze specjalistami różnych dziedzin medycyny. Świadczy o tym bogata dokumentacja medyczna zebrana w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, z której wynika, że powód mógł być leczony w warunkach zakładu karnego. Fakt, że obecnie udzielono mu przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności z uwagi na poważne niebezpieczeństwo dla jego życia, wskazuje, że choroba postępuje, co nie podważa jednak wcześniej wydanych zaświadczeń lekarzy.

Sąd przyjął, że w związku z niewłaściwym trybem życia przed osadzeniem, stan zdrowia powoda na wolności uległby pogorszeniu, gdyż nie korzystałby z bezpłatnej specjalistycznej opieki medycznej, która była zapewniona w zakładach karnych. Każdorazowa wizyta w ambulatorium kończyła się odpowiednią diagnozą i stosowną reakcją personelu medycznego na przedstawiony przez powoda problem. Sąd nie podzielił zatem stanowiska powoda, że sędziowie Sądu Okręgowego w Olsztynie nie udzielając mu zgody na odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności i umorzenia grzywny, działali niezgodnie z prawem. Sąd Okręgowy działający jako instancja odwoławcza dokonał merytorycznej oceny zebranego materiału dowodowego i w rezultacie uznał za prawidłowe ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy w Olsztynie.

Sąd wskazał, że dla dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa działanie organu administracyjnego musi być dotknięte bezprawnością. Jeżeli przepisy to przewidują, bezprawność powinna być wykazana orzeczeniem kwestionującym i zmieniającym z tego powodu to orzeczenie albo stwierdzającym samą niezgodność jego wydania z prawem. Nie występuje więc obecnie potrzeba udowodnienia winy funkcjonariusza dla powstania odpowiedzialności Skarbu Państwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2009 r. sygn. akt II CSK 68/09).

W uzasadnieniu decyzji o oddaleniu wniosku powoda o zasięgnięcie informacji w przedmiocie warunków, w jakich odbywał w ciągu ostatnich 10 lat karę pozbawienia wolności, bądź zastosowany wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, Sąd wskazał, że objęty wnioskiem materiał dowodowy nie przyczyniłby się do wyjaśnienia istoty niniejszego postępowania. Powód wskazywał bowiem na bezprawność działania organu wymiaru sprawiedliwości w okresie od 2007 r., a nie od chwili stosowania środka zapobiegawczego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., a kosztach zastępstwa prawnego przyznanego z urzędu - na podstawie art. 109 § 1 k.p.c.

Wyrok ten powód zaskarżył apelacją, zarzucając naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu swobodnej oceny dowodów przez dokonanie oceny dowolnej, wybiórczej, niezgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych, że:

- pozwany nie ponosi odpowiedzialności za pogarszający się stan zdrowia powoda, bo miał on zapewnioną stosowną opiekę medyczną, w sytuacji gdy w okresie pozbawienia wolności oprócz pojawienia się drastycznego pogorszenia choroby stopy cukrzycowej zaczął cierpieć na inne pochodne choroby cukrzycy- retinopatia i poliurenopia cukrzycowa, natomiast po leczeniu w czasie pobytu na wolności w (...) Szpitalu (...) w C. nastąpiła znaczna poprawa zdrowia, któremu to dowodowi Sąd odmówił jakiegokolwiek znaczenia, mimo że przeczy on ustaleniu Sądu, że powód mógł być skutecznie leczony w warunkach pozbawienia wolności- powołanie się przez Sąd na stronie 6 uzasadnienia wyroku na hipotetyczne i niczym nieuprawnione założenie, że stan zdrowia powoda na wolności pogorszyłby się, bo powód nie korzystałby z opieki medycznej, w sytuacji gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w czasie pobytu na wolności leczył się w szpitalu w C. (2009 r.), zaś w okresie przerwy w 2010 r. poddał się zabiegowi operacyjnemu w szpitalu w O. i przebywał w szpitalu uzdrowiskowym w K.;

2. błędne ustalenia mające wpływ na ostateczne rozstrzygnięcie Sądu, a polegające na przyjęciu, że pobyt w areszcie i zakładzie karnym w warunkach bytowych i higienicznych tam panujących nie miał wpływu na pogorszenie się stanu zdrowia powoda.

W oparciu o wymienione zarzuty powód wnosil o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie żądania pozwu w całości na zasadzie słuszności wyrażonej w art. 417² k.c., ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało wskazać, że przesłanki zawarte w apelacji żądania zasądzenia na rzecz powoda odszkodowania na podstawie art. 417² k.c. są odmienne od tych, które stanowiły podstawę zgłoszonego roszczenia (art. 417 § 1 k.c.) i wzajemnie się wykluczają. Przepis art. 417² k.c. przewiduje naprawienie szkody, która jest następstwem wykonywania władzy publicznej w sposób zgodny z prawem, ale w konkretnej sytuacji nie byłoby słuszne i uzasadnione, aby skutki wyrządzenia szkody obciążały wyłącznie poszkodowanego (zasada słuszności). Z kolei podstawowym warunkiem odpowiedzialności z art. 417 § 1 k.c. jest niezgodne z prawem (bezprawne) działanie lub zaniechanie określonego podmiotu przy wykonywaniu władzy publicznej. Oznacza to zatem, że w sytuacji, gdy strona wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa z bezprawnymi działaniami jego funkcjonariuszy, wykluczone jest dochodzenie roszczeń odszkodowawczych na podstawie art. 417² k.c. Podnoszone przez skarżącego zarzuty nie mogły być zatem rozpoznane przez Sąd Apelacyjny pod kątem istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego na zasadzie słuszności, skoro w uzasadnieniu apelacji wiązał ją z bezprawnością działania pozwanego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego podniesiony w ramach apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. jest nietrafny. Przepis ten dotyczy oceny dowodów i w konsekwencji ustaleń faktycznych i nie można na tej podstawie kwestionować oceny prawnej zgłoszonego żądania, co w analizowanej sytuacji dotyczy odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa. Ocena prawna stanowi wynik zakwalifikowania przez sąd dokonanych ustaleń faktycznych pod określoną normę prawną. Strona może ją kwestionować, stawiając zarzut niewłaściwej subsumcji, bądź też dokonania nieprawidłowej wykładni zastosowanej normy prawnej.

Niezależnie od poczynionych uwag Sąd Apelacyjny nie podzielił twierdzeń skarżącego, że w sprawie doszło do przekroczenia przez Sąd I instancji zakresów określonych przez art. 233 § 1 k.p.c. ram swobodnej oceny dowodów. Skarżący zaprezentował w apelacji własne stanowisko na temat oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Nie ustosunkował się w żaden sposób do przeprowadzonego przez Sąd I instancji postępowania dowodowego przez przedstawienie argumentów, z których wynikałoby, że ocena ta była wybiórcza, oparta na nieracjonalnych podstawach, zaś wyprowadzone z niej wnioski były nieprawidłowe pod względem logicznym lub sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga natomiast wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 maja 2008 r., I ACa 953/07). Nie może ono polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 kwietnia 2010 r., I ACa 240/10, Lex nr 628186).

Skarżący nie wykazał, że wskutek pobytu w zakładach karnych oraz niewłaściwego leczenia w tych placówkach jego stan zdrowia uległ w czasie odbywania kary pozbawienia wolności gwałtownemu pogorszeniu, co doprowadziło do pogłębienia schorzeń cukrzycowych w postaci pojawienia się tzw. stopy cukrzycowej, retinopatii cukrzycowej, polineuropatii cukrzycowej oraz dalszej niewydolności żylniej. Z dokumentacji medycznej wynika, że były one wynikiem zdiagnozowanej w 1996 r. i postępującej cukrzycy typu 2 i związanych z nią typowych komplikacji zdrowotnych. Trudno zatem przyjąć, aby schorzenia te pojawiły się u powoda w trakcie pobytu w zakładach karnych. Skarżący nie podważył też ustaleń Sądu I instancji, z których wynikało, że w więziennych placówkach służby zdrowia miał zapewnione leczenie dostosowane do jego dolegliwości i stopnia postępującej choroby. Treść dokumentacji medycznej potwierdziła, że powód był systematycznie konsultowany przez lekarzy różnych specjalności, którzy podejmowali leczenie dostosowane do jego aktualnego stanu zdrowia i stopnia zaawansowania stwierdzonych u niego schorzeń. Skarżący nie zaferował też żadnych dowodów potwierdzających, że opieka ta była niedostateczna w warunkach więziennych, które ze względu na ich specyfikę (duże skupiska ludzi, szczególne warunki bytowe, w jakich przebywają więźniowie) wymagają sprawowania takiej kontroli lekarskiej, która przy osłabionej odporności organizmu i łatwej możliwości zarażenia się chorobą, skutecznie zapobiegałaby zakażeniom oraz rozwojowi powstałych już stanów chorobowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1975 r., II CR 485/75, Lex nr 7753). Lekarze w więziennych placówkach służby zdrowia na bieżąco monitorowali stan zdrowia powoda i wykonali niezbędne w jego stanie zdrowia zabiegi, w tym chirurgiczny zabieg usunięcia zrogowaciałej tkanki wokół przetoki ropnej na stopie prawej (k. 184).

Nie można też zgodzić się ze skarżącym, że Sąd I instancji pominął w swoich ustaleniach całokształt dokumentacji obrazującej przebieg leczenia powoda w warunkach wolnościowych, w tym dowód w postaci opinii kierownika Kliniki (...) z dnia 23 kwietnia 2009 r. Sąd Okręgowy uwzględnił go i ocenił w kontekście całego zgromadzonego materiału dowodowego. Z opinii tej wynikało, że leczenie powstałych u powoda owrzodzeń w zespole stopy cukrzycowej stanowi proces długotrwały i korzystne efekty leczenia wymagają często wielotygodniowych terapii. Na jej podstawie nie można jednak stwierdzić, że schorzenie to uniemożliwia odbywanie przez powoda kary w zakładzie karnym, bądź też skuteczne leczenie nie jest możliwe w placówkach więziennych. Wskazano w niej jedynie, że zastosowano wobec powoda unikalne metody leczenia, nie stosowane w innych placówkach w kraju, co nie może być jednak uznane za równoznaczne z przyjęciem, że placówka ta stanowi jedyny ośrodek, w którym powód mógł być skutecznie leczony. Z pozostałej dokumentacji medycznej wynika, że powód w latach 2008 - 2010 przebywał w wielu placówkach szpitalnych na terenie kraju, w których stosowano wobec niego metody lecznicze przynoszące pozytywne rezultaty.

Powoływanie się przez powoda na złe warunki odbywania kary nie może też przesądzać o odpowiedzialności pozwanego za szkodę powstałą na zdrowiu, jeśli nie są one zasadniczą, czy też bezpośrednią przyczyną choroby, a istniejące warunki były zgodne z przepisami porządkowymi, regulującymi odbywanie kary pozbawienia wolności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1979 r., II CR 571/78, niepubl.). Powód nie przedstawił natomiast żadnych dowodów, które wskazywałyby, że odbywał karę w warunkach nie odpowiadającym przepisom rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. 2003 r., Nr 186, poz. 1820). Skarżący podnosił wprawdzie fakt odbywania kary w celach, w których na jednego skazanego przypadało mniej niż 3 m² powierzchni (art. 110 § 2 k.k.w.), ale nie przedstawił żadnych dowodów, z których wynikałoby, że pogorszenie jego stanu zdrowia, bądź też brak możliwości jego poprawy wiązał się z pobytem powoda w przeludnionych celach.

W świetle tych okoliczności nie można przyjąć, aby na tle zaprezentowanej przez Sąd I instancji oceny materiału dowodowego, w szczególności przedłożonej dokumentacji medycznej Sąd ten poczynił nieprawidłowe ustalenia faktyczne co do stanu zdrowia powoda i okoliczności jego pogorszenia, zastosowanych w placówkach więziennych metod leczenia i ewentualnych przeciwwskazań zdrowotnych do odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności w warunkach więziennych.

W rezultacie Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną Sądu I instancji, który przyjął brak adekwatnego związku przyczynowego między funkcjonowaniem instytucji więziennych, w których powód odbywał karę pozbawienia wolności, a pogorszeniem jego stanu zdrowia (art. 417 § 1 k.c.). Z okoliczności sprawy wynika jednoznacznie, że występujące u powoda schorzenia stanowiły typowe powikłania cukrzycy, na którą powód cierpiał od 1996 r., a więc na długo przed osadzeniem w zakładzie karnym. Nie można zatem podzielić zarzutów skarżącego, że panujące w zakładach karnych warunki oraz zastosowane metody leczenia stanowiły czynniki przyspieszające rozwój tych schorzeń. Powód nie wykazał też, że w więziennych jednostkach służby zdrowia nie zastosowano określonego leczenia, które było konieczne do zahamowania postępujących powikłań pocukrzycowych.

Należy też wskazać, że skarżący wiązał odpowiedzialność pozwanego z wydaniem prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 16 czerwca 2009 r. (II K 263/05, II Ko 382/08) o odmowie odroczenia wykonania kary pozbawienia wolności i utrzymującego go w mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 28 sierpnia 2009 r. (III Kzw 655/09). Sąd I instancji słusznie wskazał, że konieczną przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego jest stwierdzenie tej niezgodności we właściwym postępowaniu (art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417² § 3 k.c.). Sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego, ale powinna być ona stwierdzona w odrębnym postępowaniu. Strona dochodząca naprawienia szkody na tej podstawie powinna zatem przedstawić stosowny prejudykat stwierdzający w odpowiednim postępowaniu, że orzeczenie to zostało wydane z naruszeniem prawa. Powód nie legitymował się tego rodzaju orzeczeniem, co przesądzało o bezzasadności zgłoszonego w związku z wydaniem tych orzeczeń roszczenia odszkodowawczego.

Nie można zgodzić się ze skarżącym, że Sąd I instancji nieprawidłowo obciążył go kosztami zastępstwa procesowego pozwanego Skarbu Państwa. Udzielonego skarżącemu zwolnienia od kosztów sądowych nie można wiązać z regułami odpowiedzialności za wynik procesu określonymi w art. 98 k.p.c. i następnym. Zwolnienie od kosztów sądowych przysługuje osobie fizycznej na podstawie art. 101 ust. 1 lub art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i obejmuje jedynie opłaty sądowe i wydatki, jakie mogą powstać w toku postępowania sądowego. Nie zwalnia ono jednak strony zwolnionej od kosztów sądowych, ale przegrywającej proces, z obowiązku pokrycia poniesionych przez stronę przeciwną kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W tej sytuacji podstawę rozstrzygnięcia o tych kosztach stanowi art. 98 k.p.c., który Sąd I instancji zastosował w sprawie.

Z tych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną. O kosztach procesu w instancji odwoławczej rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca

2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zaś o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu- na podstawie § 19, § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.